LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
Teisės akto projekto lydraštis
2026-11-16 Nr. G-11984

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei 2026- Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS 2002 M. RUGPJŪČIO 13 D. NUTARIMO NR. 1283 PAKEITIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija, atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2026 m. rugsėjo 8 d. išvadą Nr. NV-2376 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 „Dėl Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto“ (toliau – Išvada), papildė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 „Dėl Atsiskaitymų už prekes ir paslaugas duomenų fiksavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto (toliau – Nutarimo projektas) teikimą ir pakartotinai teikia Nutarimo projektą.

Nutarimo projekto tikslas – sumažinti ūkio subjektams tenkančias prisitaikymo prie teisinio reguliavimo išlaidas.

Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo 40 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 42^4 straipsniu įstatymo Nr. XIV-293 3 straipsnyje ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. spalio 24 d. nutarimo Nr. 1056 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 „Dėl Kasos aparatų diegimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ 3.1 papunktyje atitinkamai nustatyta, kad ūkio subjektai privalo etapais nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gegužės 1 d. pradėti teikti Valstybinei mokesčių inspekcijai atsiskaitymų už parduodamas prekes (kai prekės superkamos, – superkamas prekes) ir teikiamas paslaugas duomenis ir naudoti kasos aparatus, atitinkančius užfiksuotų duomenų nepakeičiamumo ir tokių duomenų prieinamumo Valstybinei mokesčių inspekcijai techninius reikalavimus (toliau – nauji techniniai reikalavimai). Nauji techniniai reikalavimai nustatyti Kasos aparatų techninių reikalavimų apraše, patvirtintame Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2022 m. balandžio 27 d. įsakymu Nr. VA-40 „Dėl Kasos aparatų techninių reikalavimų aprašo patvirtinimo“. Atitinkamai naujų techninių reikalavimų neatitinkantys kasos aparatai etapais nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2025 m. gegužės 1 d. nebegalėjo būti naudojami ir privalėjo būti išregistruoti Valstybinėje mokesčių inspekcijoje, tačiau šiuo metu, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) duomenimis, vis dar neišregistruota apie 30 tūkst. naujų techninių reikalavimų neatitinkančių kasos aparatų. Kasos aparatus išregistruoja kasos aparatų priežiūros įmonės, remdamosi Kasos aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių, patvirtintų Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255 „Dėl Kasos

Biudžetinė įstaiga
Lukiškių g. 2, 01108 Vilnius
Tel. +370 5 239 0000
El. p. finmin@finmin.lt
https://finmin.lrv.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288601650

aparatų ir tiesioginio ryšio kompiuterių tinklo terminalų naudojimo taisyklių ir sprendimo išregistruoti kasos aparatą FR1156 formos patvirtinimo“ (toliau – Įsakymas Nr. V-255), II skyriaus nuostatomis, o išregistravimas, VMI duomenimis, kainuoja 45–150 eurų. Todėl Nutarimo projekte siūloma papildyti atvejus, kai VMI savo iniciatyva išregistruoja kasos aparatus, nustatant, kad VMI savo iniciatyva išregistruoja kasos aparatą, kai kasos aparatas neatitinka VMI nustatytų kasos aparatais užfiksuotų duomenų nepakeičiamumo ir tokių duomenų prieinamumo Valstybinei mokesčių inspekcijai techninių reikalavimų ir jis neišregistruotas VMI nustatyta tvarka. Pritarus Nutarimo projektui, ūkio subjektai sumažintų išlaidas, skirtas reikalavimams, susijusiems su kasos aparatų naudojimu, laikytis, o VMI turėtų tikslesnius duomenis apie faktiškai naudojamus kasos aparatus.

Siūloma, kad Nutarimo projektas įsigaliotų 2027 m. sausio 1 d.

Nutarimo projektas atitinka Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2026 m. liepos 14 d. nutarimu Nr. XV-1157 „Dėl Dvidešimt pirmosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Nutarimo projektu neperkeliami ir neįgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Nutarimo projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimą Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“.

Dėl Nutarimo projekto pranešimas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo ir Informacijos ir pranešimų apie nustatomus Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus, taikomus teisės teikti paslaugas įgijimui ar paslaugų teikimo veiklos vykdymui, arba nustatomus ar panaikinamus reikalavimus, taikomus laikinai Lietuvos Respublikoje paslaugas teikiantiems valstybių narių paslaugų teikėjams, teikimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1389 „Dėl Informacijos ir pranešimų apie nustatomus Lietuvos Respublikos paslaugų įstatymo 4 straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus, taikomus teisės teikti paslaugas įgijimui ar paslaugų teikimo veiklos vykdymui, arba nustatomus ar panaikinamus reikalavimus, taikomus laikinai Lietuvos Respublikoje paslaugas teikiantiems valstybių narių paslaugų teikėjams, teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nuostatas neteiktinas.

Nutarimo projekte neapibrėžiama sąvokų ir jas įvardijančių terminų.

Priėmus Nutarimo projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma. Numatoma, kad ūkio subjektų prisitaikymo prie reguliavimo išlaidos sumažėtų apie 3 mln. eurų.

Nutarimo projektas paskelbtas Teisės aktų informacinėje sistemoje.

Priėmus Nutarimo projektą, VMI viršininkas turėtų pakeisti Įsakymą Nr. V-255.

Nutarimo projektas išvadoms gauti buvo pateiktas Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, VMI, Lietuvos prekybos įmonių asociacijai, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, asociacijai „Investors’ Forum“, Lietuvos darbdavių konfederacijai, Lietuvos verslo konfederacijai, Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacijai, Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybai ir Kasos aparatų gamintojų, importuotojų ir aptarnavimo įmonių asociacijai.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Vidaus reikalų ministerija ir VMI pastabų ir pasiūlymų dėl Nutarimo projekto neturėjo. Lietuvos prekybos įmonių asociacija, Lietuvos pramonininkų konfederacija, asociacija „Investors' Forum", Lietuvos darbdavių konfederacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos pramonės, prekybos ir amatų rūmų asociacija ir Kasos aparatų gamintojų, importuotojų ir aptarnavimo įmonių asociacija išvadų nepateikė.

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba paprašė pateikti paaiškinimą dėl praktinio Nutarimo projekto nuostatų taikymo. Finansų ministerija 2026 m. liepos 14 d. raštu Nr. 6K-26/3645 „Dėl Vyriausybės 2002 m. rugpjūčio 13 d. nutarimo Nr. 1283 pakeitimo projekto" Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybą informavo, kad ūkio subjektai apie naujų techninių reikalavimų neatitinkančių kasos aparatų išregistravimą bus informuojami ne vėliau kaip prieš 30 dienų iki šių kasos aparatų išregistravimo dienos, o ūkio subjektams, savo veikloje naudojantiems išregistruotą kasos aparatą, gali būti taikoma administracinė atsakomybė Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse nustatyta tvarka.

Teisingumo ministerija pateikė pastabų dėl Nutarimo projekto, tačiau Nutarimo projektas su Teisingumo ministerija suderintas darbo tvarka, kartu teikime pateikiant papildomą informaciją, kad Nutarimo projekto nuostatoms įgyvendinti nereikės valstybės biudžeto lėšų ir nebus pažeistas asmenų lygybės principas. Finansų ministerija teikia tokią informaciją.

Valstybė neperimtų ūkio subjektų pareigos sumokėti už kasos aparatų išregistravimą, nes VMI nereikia kreiptis į kasos aparatų priežiūros įmones dėl kasos aparatų išregistravimo, t. y. VMI nereikia pirkti paslaugos. VMI pati išregistruos kasos aparatus.

Nutarimo projekte siūlomu teisiniu reguliavimu nebūtų pažeidžiamas asmenų lygybės principas. Asmenys, kurie anksčiau pasirūpino kasos aparatų išregistravimu, vykdė tuo metu galiojusį teisinį reguliavimą ir už suteiktą kasos aparatų išregistravimo paslaugą atsiskaitė ją teikusiems ūkio subjektams. Vien tai, kad vėliau įvertinus teisinio reguliavimo taikymo praktiką ir siekiant sumažinti administracinę naštą pasirenkamas efektyvesnis sprendimas, savaime nereiškia asmenų lygybės principo pažeidimo. Asmenų lygybės principas nereiškia draudimo keisti teisinį reguliavimą ar nustatyti efektyvesnes procedūras ateityje dėl to, kad ankstesnis reguliavimas tam tikriems asmenims sukėlė didesnių išlaidų.

Nutarimo projektu nesiekiama pateisinti teisės aktų reikalavimų nevykdymo. Nutarimo projekto tikslas – mažinti administracinę naštą mokesčių mokėtojams, atsisakant perteklinių procedūrų tais atvejais, kai senieji kasos aparatai objektyviai nebegali būti naudojami. Siūlomu teisiniu reguliavimu nėra toleruojamas teisės aktų nesilaikymas. Nutarimo projektas nereglamentuoja administracinės atsakomybės klausimų ir nepaneigia galimybės ją taikyti, jeigu tam yra teisinis pagrindas. Kartu pažymėtina, kad administracinės atsakomybės taikymas nėra savitikslis. Valstybė, įgyvendindama viešojo administravimo funkcijas, turi teisę pasirinkti tokias priemones, kurios leidžia efektyviausiai pasiekti reguliavimo tikslų ir racionaliai naudoti viešuosius išteklius. Atsižvelgtina ir į tai, kad neišregistruotų kasos aparatų skaičius siekia apie 30 tūkst. Administracinių nusižengimų teisenos inicijavimas pareikalautų itin didelių valstybės administracinių išteklių ir reikšmingai padidintų administracinę naštą tiek VMI, tiek patiems mokesčių mokėtojams, tačiau nesukurtų papildomos viešosios naudos. Tuo tarpu Nutarimo projekte siūlomas VMI iniciatyva atlikti naujų

techninių reikalavimų neatitinkančių kasos aparatų išregistravimas leidžia pasiekti tą patį praktinį rezultatą žymiai efektyvesnėmis ir proporcingesnėmis priemonėmis, todėl siūlomas teisinis reguliavimas atitinka proporcingumo, efektyvumo ir gero viešojo administravimo principus.

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė papildomų klausimų dėl Nutarimo projekto, tačiau Nutarimo projektas su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupe suderintas darbo tvarka, kartu teikime pateikiant papildomą informaciją dėl pateiktų klausimų:

1. *Ar ir kokia apimtimi buvo pritaikyta administracinė atsakomybė už kasos aparatų, neatitinkančių naujų techninių reikalavimų, naudojimą nuo 2025 m. gegužės 1 d. Jeigu tokia administracinė atsakomybė buvo pritaikyta, prašome pateikti nuomonę dėl Išvadoje pateikto komentaro, kad tokiu atveju būtų sukurta asmenų lygybės principą pažeidžianti situacija, kuomet vieni ūkio subjektai, kurie tokius kasos aparatus naudojo (ir naudoja) nuo 2025 m. gegužės 1 d., būtų atleisti nuo administracinės atsakomybės (remiantis siūlomu nauju reguliavimu), o kitiems, analogiškoje padėtyje esantiems subjektams, tokia atsakomybė būtų buvusi pritaikyta (remiantis galiojančiu reguliavimu).*

Bendrai pastebėtina, kad kasos aparatų įregistravimo faktas nesuteikia teisės naudoti naujų techninių reikalavimų neatitinkančių kasos aparatų. VMI duomenimis, buvo pritaikyta administracinė atsakomybė už naujų techninių reikalavimų neatitinkančių kasos aparatų naudojimą, tačiau nebuvo pritaikyta administracinė atsakomybė už tokių kasos aparatų neišregistravimą. Nuo 2025 m. gegužės 1 d. buvo surašyti 57 administracinio nusižengimo protokolai ūkio subjektams pagal Administracinių nusižengimų kodekso 161 straipsnį ir 187 straipsnio 2 dalį už tai, kad vykdydami veiklą jie naudojo tokius kasos aparatus, t. y. administracinė atsakomybė pritaikyta už tokių kasos aparatų naudojimą, o ne už jų neišregistravimą.

Siūlomas naujas reguliavimas nesukurtų asmenų lygybės principą pažeidžiančios situacijos, nes, pritarus naujam reguliavimui, ūkio subjektams, naudojantiems naujų techninių reikalavimų neatitinkančius kasos aparatus, būtų taikoma administracinė atsakomybė, t. y. siūlomu nauju reguliavimu ūkio subjektai nebūtų atleisti nuo administracinės atsakomybės už tokių kasos aparatų naudojimą. Dauguma ūkio subjektų, kurie tebeturi įregistruotus senuosius kasos aparatus, jų veikloje nebenaudoja, nes yra pakeitę veiklos modelį, veiklos visai nebevykdo ir pan., tačiau nėra išregistravę tokių kasos aparatų.

2. Siekiant teisinio aiškumo bei reguliavimo pagrįstumo, atskleistina, kokio praktinio rezultato vis tik siekiama siūlomu reguliavimu, kai Projekto teikime nurodoma, kad jo tikslas – sumažinti ūkio subjektams tenkančias prisitaikymo prie teisinio reguliavimo išlaidas (be kita ko, įvertinant, ar šis tikslas yra pagrindinis Projekto tikslas).

Praktinis rezultatas – išregistruoti kasos aparatai, kurių naudoti nebegalima. Manome, kad Nutarimo projekto teikime tinkamai nurodytas tikslas, t. y. savo esme, siekiant minėto praktinio rezultato, – sumažinti ūkio subjektams tenkančias prisitaikymo prie teisinio reguliavimo išlaidas. Šis tikslas yra pagrindinis Nutarimo projekto tikslas.

3. Pateiktinas duomenimis grįstas paaiškinimas dėl to, kokių valstybės administracinių išteklių pareikalautų ir kokiu mastu padidintų administracinę naštą (tiek VMI, tiek patiems mokesčių mokėtojams) administracinių nusižengimų teisenos inicijavimas pagal galiojantį reguliavimą

lyginant su siūlomu nauju reguliavimu (pastebėtina, kad, kaip nurodoma teikime, ūkio subjektams, savo veikloje naudosiantiems pagal siūlomą naują reguliavimą išregistruotą kasos aparatą, taip pat galės būti taikoma administracinė atsakomybė Administracinių nusižengimų kodekse nustatyta tvarka).

Neturime apskaičiavimo pinigine išraiška, tačiau, nesuteikus VMI teisės išregistruoti naujų techninių reikalavimų neatitinkančių kasos aparatų, mokesčių administratorius turėtų skirti neproporcingai daug žmogiškųjų išteklių administruojant administracinės atsakomybės taikymą 16 tūkstančių ūkio subjektų (kasos aparatų skaičius yra didesnis, nes yra ūkio subjektų, kurie naudoja ne vieną kasos aparatą). Pritaikius administracinę atsakomybę, VMI tektų ir toliau analizuoti ūkio subjektų elgsenos pokyčius, t. y. ar paskyrus baudą jie išregistravo senąjį kasos aparatą. Ūkio subjektams neatlikus šio veiksmo, VMI vėl turėtų inicijuoti administracinės atsakomybės taikymą, konstatuodama pakartotinį pažeidimą. Tokiu būdu būtų neproporcingai eikvojami VMI žmogiškieji ištekliai ir patiriamos didelės laiko sąnaudos administruojant šį procesą. Pakeitus teisinį reglamentavimą ir VMI suteikus teisę savo iniciatyva išregistruoti naujų techninių reikalavimų neatitinkančius kasos aparatus, VMI galėtų organizuoti automatinį išregistravimo procesą, kuris pareikalautų minimalių žmogiškųjų išteklių ir laiko sąnaudų.

Atitinkamai dalyvavimas administracinės teisenos procese ir iš ūkio subjektų pareikalautų žmogiškųjų išteklių ir laiko sąnaudų.

Ūkio subjektams galės būti taikoma administracinė atsakomybė už išregistruotų naujų techninių reikalavimų neatitinkančių kasos aparatų naudojimą, tačiau ne už jų neišregistravimą. Dauguma ūkio subjektų, kurie tebeturi įregistruotus senuosius kasos aparatus, jų veikloje nebenaudoja, tačiau jų nėra išregistravę.

Nutarimo projektą parengė Finansų ministerijos Mokesčių politikos departamento (direktorė Jūratė Laurikėnaitė, tel. +370 604 59 101, el. p. jurate.laurikenaite@finmin.lt) Mokesčių ir muitų administravimo skyriaus (vedėja Ramunė Fabijonavičiutė, tel. +370 644 17 299, el. p. ramune.fabijonaviciute@finmin.lt) patarėjas Redas Zelba, tel. +370 634 69 566, el. p. redas.zelba@finmin.lt.

PRIDEDAMA. Nutarimo projektas ir jo lyginamasis variantas.

Finansų ministras Taurimas Valys

Redas Zelba, tel. +370 634 69 566, el. p. redas.zelba@finmin.lt